

PM 2006 RI (Dnr 030-2233/2006)

Stockholms stads ambition vid regeringens nationella samverkansövning, SAMÖ 2007

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Stockholms stads ambition vid regeringens samverkansövning, SAMÖ 2007, godkänns.

Föredragande borgarrådet Kristina Axén Olin anför följande.

Ärendet

Krisberedskapsmyndigheten (KBM) har som en av sina uppgifter att initiera och genomföra övningar för att stärka samhällets krisberedskap. Regeringen genom KBM har beslutat att 2007 års nationella samverkansövning för extraordinära händelser i fredstid, SAMÖ 2007, ska hållas i Stockholmsregionen. KBM ansvarar för att planera och genomföra denna samverkansövning samt samordna förberedelserna i samverkan med berörda myndigheter, organisationer och företag. Stockholms stad utgör en av ett stort antal berörda aktörer.

SAMÖ 2007 kommer att genomföras under tiden 24-26 april 2007. De övergripande målen för övningen är, enligt Krisberedskapsmyndigheten, att öka deltagarnas förmåga att

- skapa en gemensam lägesbild och
- samordna kommunikation till allmänhet, media och andra aktörer.

De medverkande ska få förmåga att, vid en svår påfrestning på samhället i fred, kunna samordna resurser och verksamhet genom att

- samverka centralt och regionalt
- informera och samordna information samt
- leda en intern krisledningsorganisation.

Övningen och förberedelserna ska ge deltagarna kunskap om hur den egna krisorganisationen ser ut och hur samspelet mellan personer som ingår i organisationen fungerar. I centrum för övningen står dock samspelet mellan myndigheter och olika nätverk samt att samverka centralt, regionalt och lokalt.

Från central nivå kommer exempelvis, förutom Krisberedskapsmyndigheten, regeringkansliet, Smittskyddsinstitutet, Sveriges Radio AB och Vägverket att medverka. På regional nivå berörs bland andra Länsstyrelsen i Stockholms län, Polismyndigheten i Stockholms län, Stockholms läns landsting och Storstockholms Lokaltrafik AB. Lokalt medverkar, utöver Stockholms stad, bland andra Södertälje kommun och Södertörns brandförsvarsförbund.

Scenariot berör samverkansområdena *Transporter, Spridning av allvarliga smittämnen, giftiga kemikalier och radioaktiva ämnen* samt *Skydd, undsättning och vård*. Fokus under övningen kommer att ligga på att öva krishantering i samband med terroristhändelser med radiologiska ämnen och smittspridning. Hotet riktas mot transportsektorn i Stockholmsregionen.

SAMÖ 2007 är främst en simuleringsövning, en övningsform där man i en konstruerad miljö övar vissa funktioner eller händelser. Denna konstruerade miljö ska så

långt som det är nödvändigt efterlikna verkligheten. Vissa delar kommer därför att vara fältövningar med verkliga insatser. Ett IT-baserat spelstödssystem ska vara ett stöd vid såväl planering och genomförande som utvärdering av samverkansövningen. Efter övningen kommer olika uppföljningsseminarier att genomföras för att diskutera och sprida erfarenheter och lärdomar. Samtliga medverkande organisationer ansvarar för att utvärdera den egna insatsen.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret. *Stadsledningskontorets* uppfattning är att den planerade samverkansövningen är ett bra tillfälle att öva stadens krisledningsförmåga samt utbilda aktörer inom staden i krisledning och att Stockholms stad bör delta på alla nivåer enligt det förslag som biläggs tjänsteutlåtandet.

Mina synpunkter

Stockholms stad ska ha en god beredskap för att hantera kriser. En viktig del i denna beredskap är att genomföra övningar. SAMÖ 2007 ger staden möjlighet att öva samordnat med andra aktörer, en möjlighet staden bör utnyttja till fullo. Jag instämmer i övrigt i stadsledningskontorets synpunkter och föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

Stockholms stads ambition vid regeringens samverkansövning, SAMÖ 2007, godkänns.

Stockholm den 6 december 2006

KRISTINA AXÈN OLIN

Bilagor

Ambitioner inför SAMÖ 2007

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

Krisberedskapsmyndigheten (KBM) har som en av sina uppgifter att initiera och genomföra övningar för att stärka samhällets krisberedskap. Regeringen genom KBM har beslutat att 2007 års nationella samverkansövning för extraordinära händelser i fredstid, SAMÖ 2007, ska hållas i Stockholmsregionen. KBM ansvarar för att planera och genomföra denna samverkansövning samt samordna förberedelserna i samverkan med berörda myndigheter, organisationer och företag. Stockholms stad utgör en av ett stort antal berörda aktörer.

SAMÖ 2007 kommer att genomföras under tiden 24-26 april 2007. De övergripande målen för övningen är, enligt Krisberedskapsmyndigheten, att öka deltagarnas förmåga att

- skapa en gemensam lägesbild och
- samordna kommunikation till allmänhet, media och andra aktörer.

De medverkande ska få förmåga att, vid en svår påfrestning på samhället i fred, kunna samordna resurser och verksamhet genom att

- samverka centralt och regionalt
- informera och samordna information samt
- leda en intern krisledningsorganisation.

Övningen och förberedelserna ska ge deltagarna kunskap om hur den egna krisorganisationen ser ut och hur samspelet mellan personer som ingår i organisationen fungerar. I centrum för övningen står dock samspelet mellan myndigheter och olika nätverk samt att samverka centralt, regionalt och lokalt.

Från central nivå kommer exempelvis, förutom Krisberedskapsmyndigheten, regeringskansliet, Smittskyddsinstitutet, Sveriges Radio AB och Vägverket att medverka. På regional nivå berörs bland andra Länsstyrelsen i Stockholms län, Polismyndigheten i Stockholms län, Stockholms läns landsting och Storstockholms Lokaltrafik AB. Lokalt medverkar, utöver Stockholms stad, bland andra Södertälje kommun och Södertörns brandförsvarsförbund.

Scenariot berör samverkansområdena *Transporter, Spridning av allvarliga smittämnen, giftiga kemikalier och radioaktiva ämnen* samt *Skydd, undsättning och vård*. Fokus under övningen kommer att ligga på att öva krishantering i samband med terroristhändelser med radiologiska ämnen och smittspridning. Hotet riktas mot transportsektorn i Stockholmsregionen.

SAMÖ 2007 är främst en simuleringsövning, en övningsform där man i en konstruerad miljö övar vissa funktioner eller händelser. Denna konstruerade miljö ska så långt som det är nödvändigt efterlikna verkligheten. Vissa delar kommer därför att vara fältövningar med verkliga insatser. Ett IT-baserat spelstödssystem ska vara ett stöd vid såväl planering och genomförande som utvärdering av samverkansövningen. Efter övningen kommer olika uppföljningsseminarier att genomföras för att diskutera och sprida erfarenheter och lärdomar. Samtliga medverkande organisationer ansvarar för att utvärdera den egna insatsen.

BEREDNING

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 september 2006 är i huvudsak av följande lydelse.

Sammanfattning

Regeringen har genom Krisberedskapsmyndigheten beslutat att under tiden 24-26 april 2007 genomföra en nationell samverkansövning för extraordinära händelser i fredstid, SAMÖ

2007. De övergripande målen är att öka deltagarnas förmåga att skapa en gemensam lägesbild och samordna kommunikationen till allmänhet, media och andra aktörer. Ett stort antal myndigheter, organisationer och företag deltar, däribland Stockholms stad.

Scenariot utgörs av terroristhändelser med radiologiska ämnen och smittspridning och hotet riktas mot transportsektorn i Stockholmsregionen. SAMÖ 2007 blir en simuleringsövning där man i en konstruerad miljö övar vissa funktioner eller händelser. Vissa delar kommer att vara fältövningar med verkliga insatser. Samtliga medverkande ansvarar för att utvärdera den egna insatsen.

I Stockholm stad är ansvarsprincipen, att den organisation som normalt hanterar en händelse också ska göra det om händelsen bedöms som extraordinär, grundlagd i de politiska besluten om stadens krisledning. I sin egenskap av krisledningsnämnd samordnar och leder kommunstyrelsen stadens krisledningsfunktion vid en extraordinär händelse. Kommunstyrelsen har även ett ansvar för att på ett övergripande, strategiskt plan, inom sitt ansvarsområde, se till att en miniminivå för skyddsåtgärder upprätthålls och att säkerhetsarbetet sker på ett effektivt sätt. Stadsledningskontoret har kommunstyrelsens uppdrag att samordna och utbilda staden i krishantering. Staden har ekonomisk ersättning från staten för att kunna öva och hantera en extraordinär händelse.

Stadsledningskontoret uppfattning är att den planerade samverkansövningen är ett bra tillfälle att öva stadens krisledningsförmåga samt utbilda aktörer inom staden i krisledning. Stockholms stad bör delta på alla nivåer enligt det förslag som biläggs tjänsteutlåtandet.

Bakgrund

Krisberedskapsmyndigheten (KBM) har som en av sina uppgifter att initiera och genomföra övningar för att stärka samhällets krisberedskap. Regeringen genom KBM har beslutat att 2007 års nationella samverkansövning för extraordinära händelser i fredstid, SAMÖ 2007, ska hållas i Stockholmsregionen. KBM ansvarar för att planera och genomföra denna samverkansövning samt samordna förberedelserna i samverkan med berörda myndigheter, organisationer och företag. Stockholms stad utgör en av ett stort antal berörda aktörer.

Ärendet

SAMÖ 2007 kommer att genomföras under tiden 24-26 april 2007. De övergripande målen för övningen är, enligt Krisberedskapsmyndigheten, att öka deltagarnas förmåga att

- skapa en gemensam lägesbild och
- samordna kommunikation till allmänhet, media och andra aktörer.

De medverkande ska få förmåga att, vid en svår påfrestning på samhället i fred, kunna samordna resurser och verksamhet genom att

- samverka centralt och regionalt
- informera och samordna information samt
- leda en intern krisledningsorganisation.

Övningen och förberedelserna ska ge deltagarna kunskap om hur den egna krisorganisationen ser ut och hur samspelet mellan personer som ingår i organisationen fungerar. I centrum för övningen står dock samspelet mellan myndigheter och olika nätverk samt att samverka centralt, regionalt och lokalt.

Från central nivå kommer exempelvis, förutom Krisberedskapsmyndigheten, regeringskansliet, Smittskyddsinstitutet, Sveriges Radio AB och Vägverket att medverka. På regional nivå berörs bland andra Länsstyrelsen i Stockholms län, Polismyndigheten i Stockholms län, Stockholms läns landsting och Storstockholms lokaltrafik AB. Lokalt medverkar, utöver Stockholms stad, bland andra Södertälje kommun och Södertörns brandförsvarsförbund.

Scenariot berör samverkansområdena *Transporter, Spridning av allvarliga smittämnen, giftiga kemikalier och radioaktiva ämnen* samt *Skydd, undsättning och vård*. Fokus under övningen kommer att ligga på att öva krishantering i samband med terroristhändelser med radiologiska ämnen och smittspridning. Hotet riktas mot transportsektorn i Stockholmsregionen.

SAMÖ 2007 är främst en simuleringsövning, en övningsform där man i en konstruerad miljö övar vissa funktioner eller händelser. Denna konstruerade miljö ska så långt som det är nödvändigt efterlikna verkligheten. Vissa delar kommer därför att vara fältövningar med verkliga insatser. Ett IT-baserat spelstödssystem ska vara ett stöd vid såväl planering och

genomförande som utvärdering av samverkansövningen. Efter övningen kommer olika uppföljningsseminarier att genomföras för att diskutera och sprida erfarenheter och lärdomar. Samtliga medverkande organisationer ansvarar för att utvärdera den egna insatsen.

Stadsledningskontorets synpunkter

Lagen om att hantera extraordinära händelser i fredstid (SFS 2002:833) bygger på några viktiga grundprinciper. Den viktigaste är ansvarsprincipen. Den innebär att den organisation som normalt hanterar händelsen också ska göra det om händelsen blir att bedöma som extraordinär.

I Stockholms stad är ansvarsprincipen grundlagd i de politiska besluten om stadens krisledning. I och med den nya lagstiftningen beslutade kommunfullmäktige den 7 april 2003 att inrätta en krisledningsnämnd genom att utse kommunstyrelsen till densamma. Kommunstyrelsen har i uppgift att samordna och leda stadens krisledningsfunktion vid en extraordinär händelse. Krisledningsfunktionen består av krisledningsnämnd och dess förvaltning, staben, där stadsdirektören är stabschef.

Kommunstyrelsen gav den 25 maj 2005 stadsledningskontoret i uppgift att samordna stadens beredskaps- och säkerhetsarbete, både planmässigt och operativt, vid en inträffad händelse då krisledningsorganisationen tas i bruk. Kontoret fick dessutom i uppgift att ansvara för övning av krisledningsorganisationen.

Stockholms stad hanterar händelser varje dag, dygnet runt och året om. Att bedöma och hantera en händelse oavsett storlek åligger ansvarig nämnd/bolagsstyrelse och dess förvaltning/bolag. I och med den nya lagstiftningen kan krisledningsnämnden lyfta bort delar av eller hela beslutsansvaret från ansvarig nämnd. Detta sker om ansvarig nämnd begär så eller om krisledningsnämnden bedömer att det behövs för att hanteringen ska bli effektivare.

För att stadens krisledningsfunktion ska vara effektiv och fungera krävs underrättelse in och information ut, dvs. underrättelse in till stadens beslutsfattare och information ut till medborgare och anställda. Underrättelse och information är avgörande för att hanteringen av en händelse ska vara effektiv.

All information om större händelser i staden ska omedelbart delges tjänstgörande stadsdirektör. Tjänstgörande stadsdirektören har då att bedöma händelsen, inte bara ur ett händelseperspektiv, utan även ur ett politiskt perspektiv. Därför ska tjänstgörande stadsdirektör ha direkt kontakt med kommunstyrelsens ordförande eller vice ordförande.

Riskhantering

Riskhantering är ett strategiskt och systematiskt stödsystem för ledningen att hantera tänkbara oönskade händelser som på lång och/eller kort sikt negativt påverkar verksamhetens möjligheter att nå målen. Riskhantering är även ett systematiskt sätt att hantera oönskade driftkostnader i form av skadehändelser.

Traditionellt kallas även riskhanteringsarbete för säkerhetsarbete, men avser då en mer operativ nivå. Resultatet är dock detsamma, nämligen avsaknad av skador.

Riskanalys

Risker kan

- accepteras
- undvikas
- begränsas
- överförs.

Under valet begränsa risken återfinns det som traditionellt kallas för säkerhetsarbete. Ur ett medborgarperspektiv innebär det att Stockholm blir och uppfattas som en säker och trygg stad. För stadens samarbetsparter är tydlighet också mycket viktigt. Att ha en tydlig och gemensam struktur för risk- och säkerhetsarbetet är mycket viktigt för att uppnå de positiva effekter som är möjliga.

Kommunstyrelsen har i sitt samordnings- och uppföljningsansvar ansvar för hela stadens riskhantering. Kommunstyrelsen har även ett ansvar för att, på ett övergripande och strategiskt plan inom sitt ansvarsområde, se till att en miniminivå för skyddsåtgärder upprätthålls och att säkerhetsarbetet sker på ett effektivt sätt. Kommunstyrelsen har gett detta uppdrag till stadsledningskontoret.

Händelsehantering

För att effektivt hantera risker i verksamheten och inom det geografiska ansvarsområdet är en förberedelse för att det oönskade inträffar en grundförutsättning.

Erfarenheten har visat att information och ett tydligt ledarskap är grundläggande för att effektivt kunna hantera händelser. De som har medborgarnas förtroende ska kunna hantera händelsen på ett professionellt och tydligt sätt.

För att kunna hantera en händelse behövs information. Information eller underrättelse till dem som har ansvaret att lösa problemet och information till medborgarna är mycket viktigt. Delar av informationen är underrättelse om händelser i stadens geografiska område, dvs. information om viktigare händelser innan, under och efter.

Krisberedskapsmyndigheten beskriver underrättelser enligt följande:

Förebyggande, proaktivitet och information är några viktiga krishanteringsaspekter, vars kvaliteter är beroende av vad vi vet om ett hot/problem och vilka åtgärder som ska vidtas därav. Underrättelsehantering är således en del i kontinuitetsarbetet. Områdes- och sektorsansvariga krishanteringsaktörer ska ha möjlighet att analysera, besluta och informera med anledning av en hotsituation/-utveckling, inför såväl som under akut krishantering.

Stadsledningskontorets förslag

Stadsledningskontoret har kommunstyrelsens uppdrag att samordna och utbilda staden i krishantering. Staden har ansvar och ekonomisk ersättning från staten för att kunna öva och hantera en extraordinär händelse.

Kontoret menar att regeringens samverkansövning våren 2007 är ett bra tillfälle att öva stadens krisledningsförmåga samt utbilda aktörer inom staden i krisledning. Dessutom får staden möjlighet att pröva samverkan mellan olika aktörer inom det geografiska ansvarsområdet.

Ett av de viktigaste momenten i övningen är att få en gemensam lägesbild. Detta övningsmoment är helt och hållet avhängigt information mellan alla övningens aktörer. Ett av övningsmomenten innehåller operativa POSOM-grupper inom staden (Psykiskt Och Socialt Omhändertagande)

Sammantaget konstaterar stadsledningskontoret att övningen är så viktig ur alla aspekter som har med krishantering att göra, att Stockholms stad bör delta på alla nivåer enligt bilagt förslag.

Ambitioner inför SAMÖ 2007

- 1. Myndighet/organisation**
Stockholms stad
- 2. Uppgiftslämnare (namn)**
Michael Engelberg
- 3. Deltagare på startmötet den 18 januari 2006 (namn)**
Margaretha Venizelos, SLK
Torvald Snickars, Stockholm brandförsvär
- 4. Representant i projektet SAMÖ 2007**
  - **namn:** Brita Mohlin
  - **telefon:** 08-508 29 044
  - **mobil:** 070-47 29 044
  - **e-post:** brita.mohlin@stadshuset.stockholm.se
- 5. Önskar/avser öva**
  - a) organisation/funktion:**
Krisledningsnämnd samt informationshantering på stadsövergripande nivå.
Brandförsväret deltar på operativ nivå enligt egna önskemål.

Staden har stort intresse av att öva regionalt samarbete och rollfördelning, t.ex. gentemot statliga myndigheter samt gentemot landstinget.
  - b) fältenhet (-er):**
POSOM-organisationen på plats.
- 6. Ange vilka internationella kontakter, vid alarmering och/eller begäran om internationellt stöd, som kan bli aktuella**
Inga kända.
- 7. Vilken internationell samverkan önskar ni öva operativt på fältet**
Inga.
- 8. Övriga önskemål/kommentarer**
Speciellt önskemål om att även öva krisorganisation vid händelser som påverkar transportsystemen i Stockholm. Framst gäller det gränssnittet gällande ansvarsfrågan.

ÖVNINGSMOMENT SAMÖ 2007

Informations- och underrättelsehantering

Stockholm stad önskar öva krisledning samt informationshantering på stadsövergripande nivå. Det innebär även att hantera underrättelse i fasen innan själva händelsen.

Övningens syfte

Stockholms stads syfte med övningen är att hantera information och underrättelse och att styra och initiera insatser efter inhämtning/bearbetning/analys och delgivning.

Förebyggande, proaktivitet och information är några viktiga krishanteringsaspekter, vars kvaliteter är beroende av vad staden vet om ett hot/problem och vilka åtgärder som vidtas därav. Underrättelsehantering är en del i kontinuitetsarbetet. Områdes- och sektoransvariga krishanteringsaktörer ska ha möjlighet att analysera, besluta och informera med anledning av en hotsituation/-utveckling inför, såväl som under, akut krishantering.

Övningens mål

Övningens mål är att öva informations- och underrättelsekanaler och analys.

ÖVNINGSMOMENT SAMÖ 2007

Transportsystemen

Övningsmoment

Staden ska öva samordningsorganisation för transportsystemet mellan trafikhuvudmännen.

Koppling till huvudhändelse

Centralen, T-banan söder, Arlanda, Rosersbergs station, bron S-tälje.

Koppling till övningens övergripande mål

Organisation för att hantera oförutsedda händelser i transportsystemet.

Syfte

Syftet är att få en samordning av insatserna för att transportsystemet ska fungera.

Mål

Målet är att få fram en samordningsorganisation som fungerar vid oförutsedda händelser.

ÖVNINGSMOMENT SAMÖ 2007

Operativ drift på skadeplats

Koppling till huvudhändelse

Centralen samt T-banan söder speciellt.

Övningens syfte

Övningens syfte är att öva lokal samt regional samverkan och krisledning. Samverkan mellan länsstyrelsen, landsting samt andra kommuner. Syftet är även att öva byten och uthållighet.

Mål

Målet med stadens övning är att klara av att ge POSOM-stöd till skadelidande på skadeplatsen samt lokal/regional samverkan mellan olika aktörer på skadeplatsen.